

**АДКАЗЫ
ДА АЛІМПІЯДНЫХ ЗАДАННЯЎ
КАНТРОЛЬНАЯ РАБОТА № 1**

Заданне 1.

Слова	Адпаведная лічба схемы	Слова	Адпаведная лічба схемы
здзіўляцца	2 (прыст. + корань + суф. + суф. + постфікс)	аддаляешся	1 (прыст. + корань + суф. + канч. + постфікс)
наяўны	3 (прыст.+ корань + суф. + канч.)	атручвацца	2 (прыст. + корань + суф. + суф. + постфікс)
непакоіцца	2 (прыст. + корань + суф. + суф. + постфікс)	перацягваецца	1 (прыст. + корань + суф. + канч. + постфікс)
пагнулася	4 (прыст. + корань + суф. + суф. + канч. + постфікс)	павязка	3 (прыст.+ корань + суф. + канч.)
абліліся	1 (прыст. + корань + суф. + канч. + постфікс)	прыслухаліся	4 (прыст. + корань + суф. + суф. + канч. + постфікс)
спяшаючыся	-- (корань + суф. + суф. + постфікс)	увенчваецца	1 (прыст. + корань + суф. + канч. + постфікс)

Заданне 2.

Дабяля ← белы (прыставачна-суфіксальны)

Добрасумленнасць ← добрасумленны (суфіксальны)

Зачапіцца ← зачапіць (постфіксальны)

Бязрыб'е ← рыба (прыставачна-нульсуфіксальны)

Прыезд ← прыезджаць (нульсуфіксальны)

Разбегчыся ← бегчы (прыставачна-постфіксальны)

БелТА ← Беларускае тэлеграфнае агенцтва (абрэвіацыя)

Байкапісец ← байка, пісаць (складанасуфіксальны)

Чатырохгалоссе ← чатыры галасы (складана-нульсуфіксальны)

Жанглёр ← жангліраваць (суфіксальны)

Заданне 3.

Янтарны край – Прыбалтыка, чорны кантынент – Афрыка, белы кантынент – Антарктыда, край блакітных азёр – Беларусь, Паўночная Венецыя – Санкт-Пецярбург, краіна цюльпанаў – Галандыя, туманны Альбіён – Англія, востраў свабоды – Куба, Новы Свет – Амерыка, срэбная краіна – Аргенціна.

Заданне 4.

Локаць – ‘даўжыня рукі ад пальцаў да локцевай часткі’; **сажань** – утворана ад дзеяслова сягаць і першапачаткова мела значэнне ‘адлегласць паміж канцамі пальцаў разведзеных у бакі рук’; **цаля** – у XVI ст. ужывалася са значэннем ‘адзінка вымярэння на палец шырыні’; **пядзя** – ‘адлегласць паміж вялікім і ўказальным пальцамі’.

Заданне 5.

1. Покуць 2. Галака 3. Абярэгі 4. Жорны 5. Кафля

Заданне 6.

1) Імкнецца ўперад кожны выдацца і ў серыі рамана выдацца (Р. Барадулін). ЛЕКСІЧНЫЯ АМОНІМЫ 2) А раніцай туман над сопкай – густая пара над катлом: знаёма пахла бульбай сопкай... (Р. Барадулін). АМАФОРМЫ 3) Унізе сцелецца туман, як шэрыя папахі: здаецца, сотні партызан ідуць уброд па пахі (С. Грахоўскі). АМАФОНЫ 4) Белае пакрывала снегу пакрывала і палі, і лясы, і лугі (з газеты). АМАФОРМЫ 5) Завеі знясіленай млявы лёт, ахрыплае рэха прастору не мае. Застогне ў адчаі на возеры лёд, заные ад холаду ціша нямая (Р. Барадулін). АМАФОНЫ 6) Хвала сталу, кухоннаму сталу, чыя вага такой вялікай стала(1)! Я на тым настойліва стаю, што да стала(2) свайго прыходжу стала(3) (П. Паначанка). 1 – 3 АМАФОРМЫ; 2 – 1,3 АМОГРАФЫ.

Заданне 7.

не больш за адну тысячу восемсот семдзсят рублёў;
на дзвюх яблынях;
перад пяццюстамі дваццаццю пяццю слухачамі;
вызначылася шасцю тысячамі двумастамі дзевятнаццаццю ачкамі;
трактар з чатырма вядучымі коламі.

Заданне 8.

1. Глядзець праз *ружовыя* акуляры (не заўважаючы недахопаў у кім-небудзь, чым-небудзь, ідэалізаваць каго-небудзь, што-небудзь);

глядзець праз *чорныя* акуляры (не заўважаючы нічога добрага ў кім-небудзь, чым-небудзь, чарніць каго-небудзь, што-небудзь).

2. Абкласці *чырвонымі* сцяжкамі (стварыць крайне неспрыяльныя ўмовы для чыёй-небудзь жыццядзейнасці).

3. *Блакітная* кроў (чалавек дваранскага паходжання).

4. Шыта *белымі* ніткамі (няўмела, няўдала схавана, скрыта што-небудзь).

5. Трымаць у *чорным* целе (1. без дастатковага харчавання, 2. вельмі сурова, строга, абмяжоўваючы свабоду дзеянняў).

6. *Белая* костка (чалавек дваранскага паходжання).

7. *Белая* варона (чалавек, рэзка непадобны на іншых, не такі, як усе).

8. Пусціць *чырвонага* пеўня (падпаліць што-небудзь).

Заданне 9.

1. Даданая акалічнасная мэты; злучнік.

2. Даданая выказнікавая; злучальнае слова.

3. Даданая акалічнасная ўмовы; злучнік.

4. Даданая азначальная; злучальнае слова.

Заданне 10

Восень здымала з лясоў, палёў, з усёй прыроды густыя фарбы, змывала дажджамі зеляніну. Цёмныя фарбы лета змяняліся нясмелым золатам і ўрачыстым срэбрам. Змяняўся не толькі колер зямлі, але і само паветра. Яно

рабілася чысцейшым, халаднейшым, і далі былі значна глыбейшыя, чым летам. Так у вялікіх майстроў літаратуры і жывапісу юнацкая пышнасьць фарбаў і прыгажосць мовы змяняецца ў сталым узросце строгацю і высакароднасцю.